

tanulságos része van; egy-két használható eszmét is vet föl. A dualizmus szükségességéről azonban aligha meg fog győzni valakit. Szerzőjének általában nincs meg az a széles látóköre és sokoldalú alapos tudása, mely a középiskola reformálásában őt biztosan vezethetné. Elolvasásra azonban az érdeklődőknek bátran ajánlhatjuk az aktuális tárgyú füzetet.

BALOGH PÉTER.

Pedagógiai értekezések az 1892/3. évi középiskolai programokban.

A testi nevelés kérdéseit fejtegetik a következők:

1. *A testi nevelés a középiskolában.* Irta Wirth Gyula. (Besztercebányai kir. kath. főgymn.). E terjedelmes tanulmány mindenekelőtt a testi nevelést tárgyalja általában, annak physiologiai és hygienikus hatásait, kimutatja továbbá, hogy a testi nevelés okvetetlenül az iskola feladata és nem bizható csupán a szülői házra vagy más társadalmi intézményre; végül előadja a szerző nézeteit arra nézve, minő legyen a testi nevelés a középiskolában. Beható és nagyobbára eléggé meggyőző érvelés után azon eredményre jut, hogy az iskolai gymnastika jelen alakjában nem kielégítő az ifjúság testi nevelésére, hogy a tulajdonképi, szigoru erélylyel folytatott rendszeres tornázást csak a 15-dik évtől fogva, tehát csak a gymnasium felső osztályaiban szabad gyakorolni; az alsó négy osztály főgymnastikája a játék legyen, melyet a tanulóknak legalább négyszer hetenként kellene üzni tanári felügyelet mellett. Az alsóbb osztályok is megtarthatják bizonyos fokig a tulajdonképi tornázást, csak hogy ez inkább csak rend- és szabadgyakorlatokból álljon; a nehezebb szerygyakorlatokkal igen óvatosan kell bánni. Több tér jusson a tulajdonképi tornajátékoknak (a kötélhúzás, ugró kör, sas és fiastyuk) és az ú. n. birkózási szabadgyakorlatoknak (birkózás a botért, húzás, tolás, kakasviadal stb.) A tornatermeknek az eddiginél gazdagabb felszerelését is sürgeti a szerző. — Az egész értekezés kellő készütségről és meglehetősen gazdag személyes tapasztalatról is tanuskodik, s általában eléggé tanulságos. Csak azt az egyet sajnáljuk, hogy megtámadja a kézügyességoktatást, meg nem gondolva azt, hogy a test nemcsak derékből, láb-ból, czombból vagy legfeljebb még karból is áll, hanem hogy a szem és a kéz is oly részek, melyeket a testi nevelésnek, mint ilyennek, szintén bele kell vonnia a maga körébe (nem szólva e helyen a kézügyességoktatásnak más nevelési szempontokból való nagy fontosságáról).

2. *A testi nevelésről.* Irta Szücs Lajos. (Zenta városi községi gymnasium.) E 10—12 lapra terjedő értekezés szülőknak és tanulóknak van szánva. Nagy vonásokban vázolja a testi nevelés történetét az ókortól kezdve napjainkig, világosan fejtegeti a tornázás, az iskolai játékok, (különösen a labdázás) úszás, korcsolyázás, iskolai kirándulások és egyéb testgyakorlatok szükségességét, s végre jól összeállított útmutatást ad a